

Paweł Więch, Monika Binkowska-Bury, Elżbieta Książek, Paweł Januszewicz

Wykorzystywanie informacji o zdrowiu z lokalnej prasy codziennej w zawodzie pielęgniarki

The use of information about health from everyday local press among nurses

Z Instytutu Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu, Wydział Medyczny, Uniwersytet Rzeszowski

STRESZCZENIE

Wstęp. Aktualnie media coraz częściej są zainteresowane problematyką ochrony zdrowia. Rzetelny i poprawny merytorycznie przekaz informacji w odniesieniu do potrzeb i zagrożeń zdrowotnych społeczeństwa może być ważnym narzędziem zdobywania fachowej wiedzy przez pracowników ochrony zdrowia.

Cel. Ocena wykorzystywania informacji o zdrowiu z lokalnej prasy codziennej w zawodzie pielęgniarki.

Materiał i metody. Badania przeprowadzono w okresie od grudnia 2008 do stycznia 2009 roku techniką ankietową z wykorzystaniem kwestionariusza wywiadu, wśród 223 pielęgniarek zatrudnionych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej powiatu dębickiego. Do oceny informacji o zdrowiu wykorzystano analizę 86 numerów Gazety Codziennej Nowiny z czterech kolejnych miesięcy: sierpnia, września, października i listopada 2008 roku. W opracowaniu statystycznym wykorzystano test niezależności chi-kwadrat.

Wyniki. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że najpopularniejszymi tematami z zakresu zdrowia podejmowanymi przez dziennikarzy gazety były: funkcjonowanie ochrony zdrowia (79 artykułów), zdrowy styl życia (60 artykułów). Prawie wszystkie pielęgniarki (99,1%), czytając prasę, zwracały uwagę na artykuły o tematyce zdrowotnej, oceniając ich poziom w większości dobrze (59,2%) i jednocześnie przyznając (55,2%), że informacje w niej zawarte wykorzystują w swojej pracy zawodowej. Większość pielęgniarek (63,7%) w sposób regularny czytała analizowaną Gazetę Codzienną Nowiny, czerpiąc wiedzę, którą wykorzystuje od czasu do czasu (45,8%) lub zawsze (23,9%) w pracy zawodowej, uznając jej poziom jako zadowalający (74,0%). Istnieje zależność statystyczna pomiędzy wykształceniem ($p=0,001$), konty-

ABSTRACT

Introduction: Currently mass media are more and more interested in healthcare. Reliable and accurate transfer of information regarding society's health needs and threats might be an important tool to gain professional knowledge by healthcare workers.

Aim. The aim of the study was to assess the use of the information about health from everyday local press among nurses.

Material and methods: Study was carried out from December 2008 to January 2009 with the use of questionnaire among 223 nurses employed in public healthcare centers of Debica district. An analysis of 86 issues (August-December 2008) of newspaper Gazeta Codzienna Nowiny was carried out to assess the evaluation of health information. A chi-square test was used in statistical analysis.

Results: Following this study it was found that the most popular topics of health undertaken by newspaper journalists were: functioning of healthcare institutions (79 articles) and healthy lifestyle (60 articles). Almost all nurses (99,1%) when reading press, put an attention on articles regarding health. Additionally they assessed their level as satisfactory (59,2%) and at the same time (55,2%) they declared the usage of obtained information at their workplace. The majority of nurses (63,7%) regularly read analyzed newspaper Gazeta Codzienna Nowiny, learnt from it from time to time (45,8%) or always (23,9%), and assessed their level as satisfactory (74,0%). There is a statistical relationship between education ($p=0.001$), continuing professional education ($p=0.000$) and frequency of use professional literature among nurses.

Conclusions: This paper confirms quite intense interest of media regarding health, and especially healthcare

nuacją kształcenia zawodowego ($p=0,000$) a częstotliwością korzystania z literatury fachowej wśród pielęgniarek.

Wnioski. Niniejsza praca potwierdza zainteresowanie mediów tematyką zdrowia, w szczególności funkcjonowaniem ochrony zdrowia i problematyką zdrowego stylu życia. Zbyt częste czerpanie wiedzy o zdrowiu przez pielęgniarki z prasy i wykorzystywanie jej w pracy zawodowej jest zjawiskiem niepokojącym. Pielęgniarki z wykształceniem wyższym oraz w trakcie kształcenia zawodowego uzupełniającego lub specjalistycznego częściej korzystają z literatury fachowej.

Słowa kluczowe: prasa codzienna, opieka zdrowotna, pielęgniarki

Wstęp

We współczesnym świecie popularne media, takie jak: prasa, radio, telewizja czy internet, wywierają silny wpływ edukacyjny na społeczeństwo. Aktualnie media dla przeciętnego człowieka stanowią także ważne źródło informacji o zdrowiu [1, 2]. Ilość wiadomości o zdrowiu zawartych w mediach jest bardzo ważna. Z piśmiennictwa wynika, że częstość przedstawiania danego zagadnienia podkreśla istotność określonej tematyki dla społeczeństwa [1]. Media poprzez upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia mogą odgrywać ważną rolę w potęgowaniu zdrowia [3]. Szczególne znaczenie w oddziaływaniu na zdrowie przypisuje się mediom lokalnym, które w sposób szczególnie trafiają do adresatów. Należy wskazać, że informacje zdobywane z mass mediów nie zawsze są w jednakowy sposób interpretowane [3]. Publicyści niekoniecznie dążą do rzetelnego przedstawiania informacji, w tym także o zdrowiu, chociażby z uwagi na marketing i komercjalizację mediów [1].

Często odbiorcami takich informacji mogą być między innymi pracownicy ochrony zdrowia – lekarze i pielęgniarki. Ważne jest, aby informacje pozyskiwane z artykułów publicystycznych były właściwie weryfikowane i nie przenoszone na grunt praktyki zawodowej, która powinna się opierać przede wszystkim na wiedzy naukowej [4, 5].

Celem pracy była ocena wykorzystywania informacji o zdrowiu z lokalnej prasy codziennej w zawodzie pielęgniarstwa.

Materiał i metoda

Badania przeprowadzono w dwóch etapach. W pierwszym etapie badań przeanalizowano 86 numerów Gazety Codziennej Nowiny z czterech kolejnych miesięcy: sierpnia, września, października, listopada 2008 roku, pod kątem publikacji zawierających informacje dotyczące zdrowia. Kryterium spełniały publikacje stanowiące odrębną całość, opatrzoną własnym tytułem. Każdy z tytułów przypisano zgodnie z kwestionariuszem wyodrębnionym kategoriom tematycznym: choroby układu krążenia, nowotwory, alergie i choroby układu oddechowego, choroby

functioning and healthy lifestyle. The fact, that nurses too often use newspapers' information in their work is alarming phenomenon. Nurses with higher education and continuing occupational or specialist education more often use professional literature.

Key words: everyday press, healthcare, nurses

Introduction

In today's world, popular media such as newspapers, radio, television or the internet, have a strong educational impact on society. Currently, for the average person, the media composes an important source of information on health [1, 2]. The number of health messages contained in the media is very important. The literature shows that the frequency of submission of the matter highlights the importance of specific topics for the public [1]. Media through the dissemination of health knowledge can play an important role in health promotion [3].

Of particular importance in influencing on health is attributed to local media, which specifically go to recipients. It should be noted that the information garnered from mass media are not always interpreted in the same way [3]. Columnists not necessarily strive for the fair presentation of information, including health, especially from marketing and commercialization point of view [1]. Often the recipients of such an information may be among other health professionals - doctors and nurses. It is important that information gained from previous commentaries have been properly verified and not transferred to the ground of professional practice, which should be based primarily on scientific knowledge (4,5). The aim of the study was to assess the use of information about health from everyday local press among nurses.

Material and method

The study was conducted in two stages. In the first stage of the research, there were analyzed 86 issues of daily newspaper Gazeta Codzienna Nowiny of the following four months: August, September, October, November of 2008, in terms of publications containing information on health. Publications meet the criterion where of those which constitute a separate entity and bear its own title. All of the titles assigned in accordance with the questionnaire with a separate thematic categories: cardiovascular disease, cancer, allergies and respiratory diseases, infectious and invasive diseases, addictions, lifestyle, dental problems, disorders of the spine and musculoskeletal system,

zakaźne i inwazyjne, uzależnienia, styl życia, problemy stomatologiczne, schorzenia kręgosłupa i narządu ruchu, problemy i zasady funkcjonowania ochrony zdrowia, rynek farmaceutyczny, paramedycyna, prawa pacjenta, inne choroby i/lub zagadnienia medyczne. Dokonano analizy artykułów zarówno pod względem merytorycznym, jak i przydatności w wykonywaniu zawodu pielęgniarstwa.

Drugi etap badań, trwający od grudnia 2008 do stycznia 2009, polegał na przeprowadzeniu badania przekrojowego techniką ankiety z wykorzystaniem kwestionariusza wywiadu. W badaniu uczestniczyły 223 pielęgniarki zatrudnione w publicznych zakładach opieki zdrowotnej powiatu dębickiego. Grupę reprezentatywną obliczono za pomocą kalkulatora wielkości próby, przyjmując 5% margines błędów przy 95% poziomie ufności. Dobór próby badawczej był celowy. Kwestionariusz wywiadu zawierał 21 pytań zamkniętych. Pytania skierowane były na ocenę częstotliwości korzystania z wiedzy zawartej w źródłach fachowych i nieprofesjonalnych, w tym prasy codziennej, a także stopień jej wykorzystywania w pracy zawodowej.

Udział w badaniach był dobrowolny i anonimowy a materiał badawczy poufny. Bezpośrednio przed badaniem, ankietowani zostali poinformowani o procedurze i celu badania. W liście wprowadzającym zostali również poinstruowani, że wypełnienie ankiety jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na udział w badaniu. Zgromadzone dane opracowano statystycznie przy pomocy pakietu statystycznego STATISTICA 9.0. W opracowaniu statystycznym wykorzystano test niezależności chi-kwadrat.

Wyniki badań

Wśród badanych 97,3% stanowiły kobiety. Mężczyzn było 2,7%. Najlicniejszą grupę stanowiły osoby mieszczące się w przedziale wiekowym od 31–40 lat (39,9%), następnie kolejno od 41–50 lat (36,3%), od 20–30 lat (15,2%), powyżej 50 lat (8,5%). Ponad połowa badanych mieszkała w mieście (50,2%), pozostała grupa 49,8% to osoby pochodzące ze wsi. Większość ankietowanych posiadała wykształcenie średnie (liceum medyczne 34,5%, zawodową szkołę policealną 44,8%). Osób posiadających studia I stopnia, tak zwane licencjackie było 15,7%, a studia II stopnia tylko 4,9%. Większość badanych pracowała w oddziale szpitalnym (62,3%), następnie 17,0% było zatrudnionych w poradniach specjalistycznych, 11,2% w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej, 9,4% w placówkach opieki długoterminowej. Staż pracy powyżej 15 lat posiadało 51,1% badanych, od 9–15 lat – 20,6%, od 4–8 lat 19,3% i od roku do trzech lat 9,0%.

W pierwszym etapie badań dokonano szczegółowej analizy 86 numerów *Gazety Codziennej Nowiny* z czterech kolejnych miesięcy: sierpnia, września, października i listopada 2008 roku.

W czteromiesięcznym okresie objętym badaniem gazeta zamieściła łącznie 281 artykułów dotyczących zagadnień zdrowotnych, w tym średnia miesięczna ilość

problemy i funkcjonowania opieki zdrowotnej, farmaceutyczny rynek, medycyna alternatywna, prawa pacjenta, inne choroby i / lub problemy medyczne. Analizę artykułów, zarówno pod względem treści, jak i przydatności w wykonywaniu zawodu pielęgniarstwa. Drugim etapem badania, trwającym od grudnia 2008 do stycznia 2009, była technika badania przekrojowego z wykorzystaniem kwestionariusza wywiadu. W badaniu uczestniczyły 223 pielęgniarki zatrudnione w publicznych zakładach opieki zdrowotnej powiatu dębickiego. Grupę reprezentatywną obliczono za pomocą kalkulatora wielkości próby, przyjmując 5% margines błędów przy 95% poziomie ufności. Dobór próby badawczej był celowy. Kwestionariusz wywiadu zawierał 21 pytań zamkniętych. Pytania skierowane były na ocenę częstotliwości korzystania z wiedzy zawartej w źródłach fachowych i nieprofesjonalnych, w tym prasy codziennej, a także stopień jej wykorzystywania w pracy zawodowej.

Wyliczenia zostały wykonane za pomocą kalkulatora wielkości próby, przyjmując 5% margines błędów przy 95% poziomie ufności. Wybór próby badawczej był celowy. Kwestionariusz wywiadu zawierał 21 pytań zamkniętych. Pytania skierowane były na ocenę częstotliwości korzystania z wiedzy zawartej w źródłach fachowych i nieprofesjonalnych, w tym prasy codziennej, a także stopień jej wykorzystywania w pracy zawodowej. Udział w badaniach był dobrowolny i anonimowy a materiał badawczy poufny. Bezpośrednio przed badaniem, ankietowani zostali poinformowani o procedurze i celu badania. W liście wprowadzającym zostali również poinstruowani, że wypełnienie ankiety jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na udział w badaniu. Zgromadzone dane opracowano statystycznie przy pomocy pakietu statystycznego STATISTICA 9.0. W opracowaniu statystycznym wykorzystano test niezależności chi-kwadrat.

Results

Among the respondents, 97.3% were women. Men were 2.7%. The largest group were people with age of 31–40 years (39.9%) followed by group in age 41–50 years (36.3%), and then the group of age 20–30 years (15.2%), finally the group of age over 50 years (8.5%). Over half of the respondents lived in the city (50.2%), the remaining 49.8% is a group of people coming from the countryside. Most of the respondents had secondary education (34.5% of medical school, vocational school 44.8%). People with first-cycle bachelor (so-called licentiate) were 15.7% and second-cycle (master of science) only 4.9%. Most respondents worked in a hospital ward (62.3%), followed by 17.0%, who were employed in specialist clinics, 11.2% in primary care facilities, and 9.4% in long-term care facilities. Seniority over 15 years of professional experience had 51.1% of respondents, from 9–15 years – 20.6%, from 4–8 years 19.3% and from one to three years 9.0%. In the first stage of research a detailed analysis of 86 issues of a daily newspaper *Gazeta Codzienna Nowiny* of the following four months: August, September, October and November of 2008 has been performed.

In a four-month period under consideration newspaper published a total of 281 articles about health issues, including the monthly average number of articles amounted to 70.25 of article. In terms of number of articles per each month of the studied period, most of all were

Tabela 1. Udział poszczególnych kategorii tematycznych w Gazecie Codziennej Nowiny

Kategorie tematyczne Thematic categories	Ilość publikacji Amount of publication	% próby	Łączna liczba stron Total number of pages
Problemy i zasady funkcjonowania ochrony zdrowia Problems and principles of functioning of healthcare facilities	79	28,1	24
Zdrowy styl życia Healthy lifestyle	60	21,4	25
Prawa pacjenta Patient rights	21	7,5	6,5
Rynek farmaceutyczny Pharmaceutical market	14	5,0	5
Alergie i choroby układu oddechowego Allergy and respiratory diseases	13	4,6	4,5
Choroby zakaźne i inwazyjne Infections and invasion disease	11	3,9	4
Schorzenia kręgosłupa i narządu ruchu Disorders of the spine and musculoskeletal system	11	3,9	4,5
Choroby układu krążenia Cardiovascular disease	3	1,1	0,5
Choroby nowotworowe Cancer	8	2,8	3
Uzależnienia Addictions	8	2,8	3,5
Paramedycyna Alternative medicine	12	4,3	4
Problemy stomatologiczne Dental problems	5	1,8	1,5
Inne choroby i/lub zagadnienia medyczne Other diseases and / or medical issues	36	12,8	14
Ogółem Total	281	100	100

Table 1. The contribution of individual thematic categories in the daily newspaper Gazeta Codzienna Nowiny

artykułów ukształtowała się na poziomie 70,25 artykułu. W zakresie liczby artykułów przypadających na poszczególne miesiące badanego okresu, najwięcej przypadło na miesiąc październik – 82 artykuły (29,2%), natomiast najmniej na sierpień – 58 artykułów (20,6%).

Analiza wykazała, że najpopularniejszymi tematami z zakresu zdrowia, podejmowanymi przez dziennikarzy gazety były: funkcjonowanie ochrony zdrowia (79 artykułów) oraz tematyka promująca zdrowy styl życia (60 artykułów). Zaobserwowano nieznaczną różnicę w zakresie średniej obszerności artykułów z powyższych kategorii tematycznych. Średnia liczba stron artykułów kategorii: problemy i zasady funkcjonowania ochrony zdrowia jest o 1 stronę niższa od artykułów kategorii: zdrowy styl życia. Najmniejszą ilość publikacji tematycznych uzyskała kategoria: choroby układu krążenia (3 artykuły), (Tab.1).

W kolejnym etapie badań dokonano oceny wykorzystywania informacji o zdrowiu z czasopism fachowych oraz lokalnej prasy codziennej w zawodzie pielęgniarki.

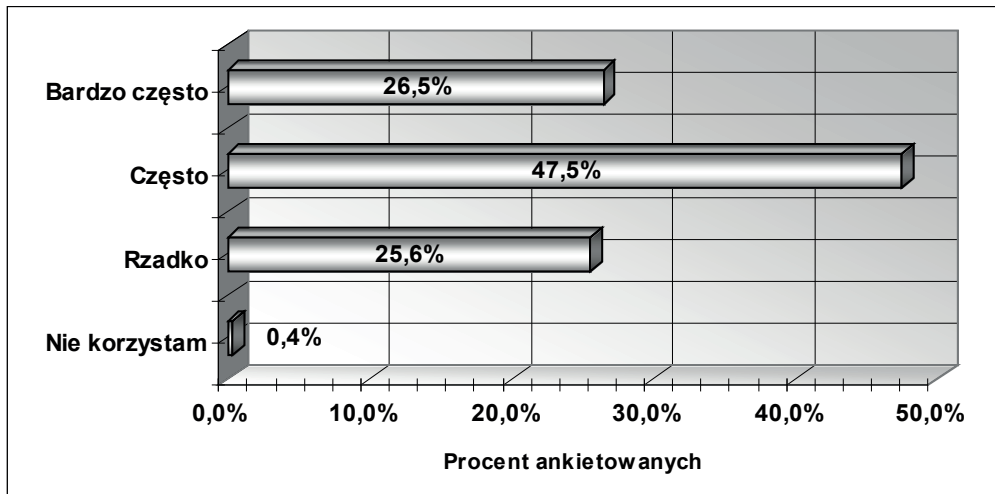
Analiza pisemnych źródeł wiedzy zawodowej, z których korzystają pielęgniarki wykazała, że najczęstsze źródło wiedzy stanowiły fachowe pozycje książkowe – 78,0% i następnie czasopisma zawodowe – 54,3%. Wśród źródeł

publikowanych w październiku – 82 artykuły (29,2%) i najmniej w sierpniu – 58 artykułów (20,6%).

The analysis showed that the most popular topics of health, undertaken by newspaper journalists were functioning of healthcare (79 articles) and the themes that promotes a healthy lifestyle (60 articles). It was observed a slight difference in average spaciousness of articles of the above categories. Average number of pages of articles category: problems and principles of functioning of healthcare, is of 1 page lower than the category: a healthy lifestyle.

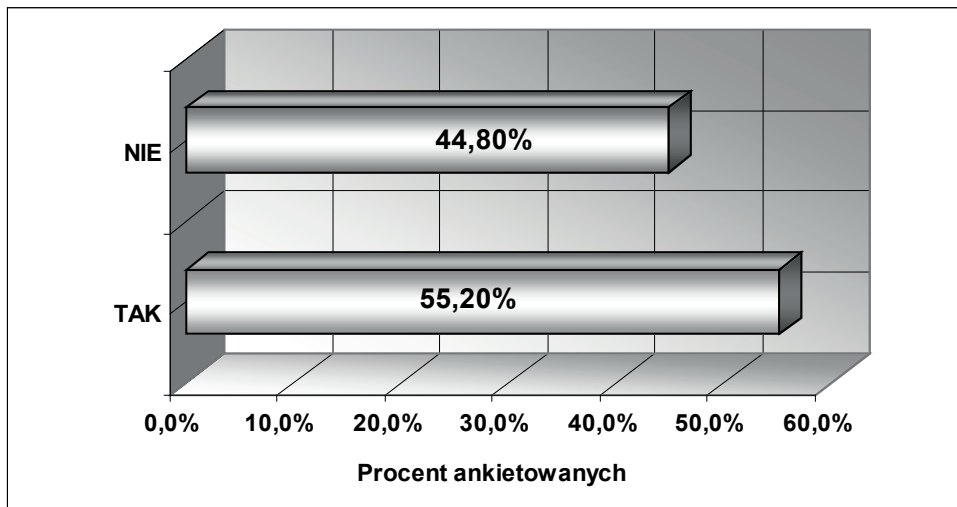
The smallest number of publications was on category: cardiovascular disease (3 items) (Table 1).

In the next stage of the study it has been evaluated the use of the information about the health from professional journals and from local newspapers in the profession of nursing. An analysis of written sources of knowledge used by professional nurses indicated that the most common source of knowledge accounted for professional books – 78.0%, and then professional journals – 54.3%. Among the sources incompetent, 71.6% of respondents reported the use of a daily newspapers, 58.1% of weeklies, while 50.7% of monthly magazines. Almost all surveyed

RYC. 1. Częstotliwość korzystania z literatury fachowej

FIG. 1. The frequency of the use of professional literature

RYC. 2. Wykorzystywanie wiadomości przeczytanych w prasie niefachowej w pracy zawodowej

FIG. 2. The use of the information read in the non professional press at workplace

niefachowych 71,6% badanych deklarowało korzystanie z prasy codziennej, 58,1% z tygodników, natomiast 50,7% z miesięczników. Prawie wszystkie badane osoby (99,1%) zwracały zawsze (32,3%), bardzo często (26,9%) lub często (37,7%) uwagę na artykuły dotyczące zdrowia. Tylko 3,1% ankietowanych deklarowało sporadyczne zwracanie uwagi na tematykę zdrowotną.

Wartość artykułów w piśmiennictwie popularnym ponad połowa respondentów (59,2%) oceniła jako dobrą, następnie 30,0% jako dostateczną i 2,2% jako niedostateczną. Tylko 8,5% respondentów dokonało oceny bardzo dobrej.

Z ryciny 1 wynika, że niemal co czwarta osoba korzystała z literatury zawodowej bardzo często (26,5%), natomiast co druga często (47,5%). Sporadycznie lub wcale nie korzystała z literatury zawodowej odpowiednio 25,6% i 0,4% ankietowanych (Ryc. 1).

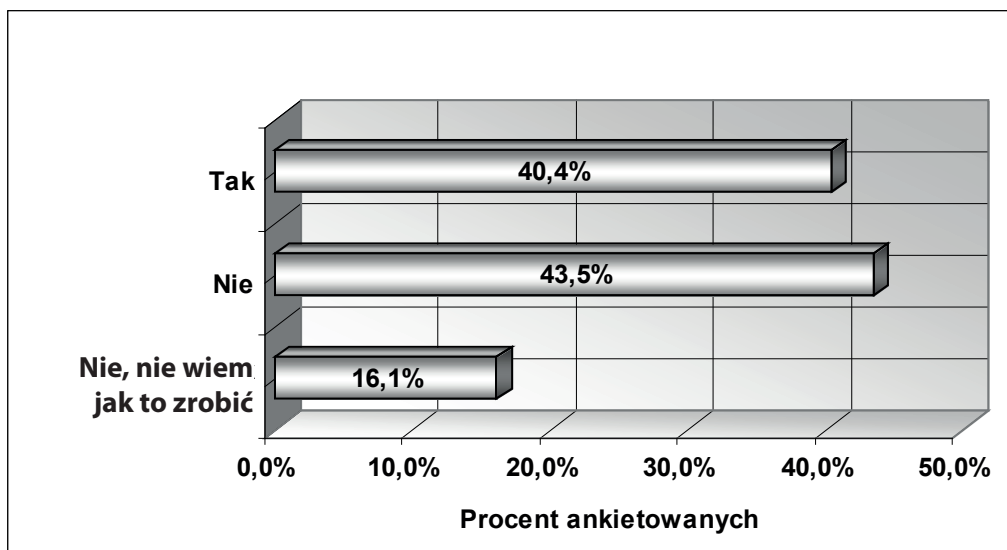
Stwierdzono, że 55,2% respondentów wykorzystywało wiadomości o zdrowiu i chorobach zawarte w prasie

nurses (99.1%) always paid (32.3%), very often (26.9%) or often (37.7%), attention to health-related articles. Only 3.1% of respondents reported sporadic attention to health topics.

The value of articles in popular literature, more than half of respondents (59.2%) assessed as good one, then 30.0% as a sufficient and 2.2% as inadequate. Only 8.5% of respondents assessed as very good one.

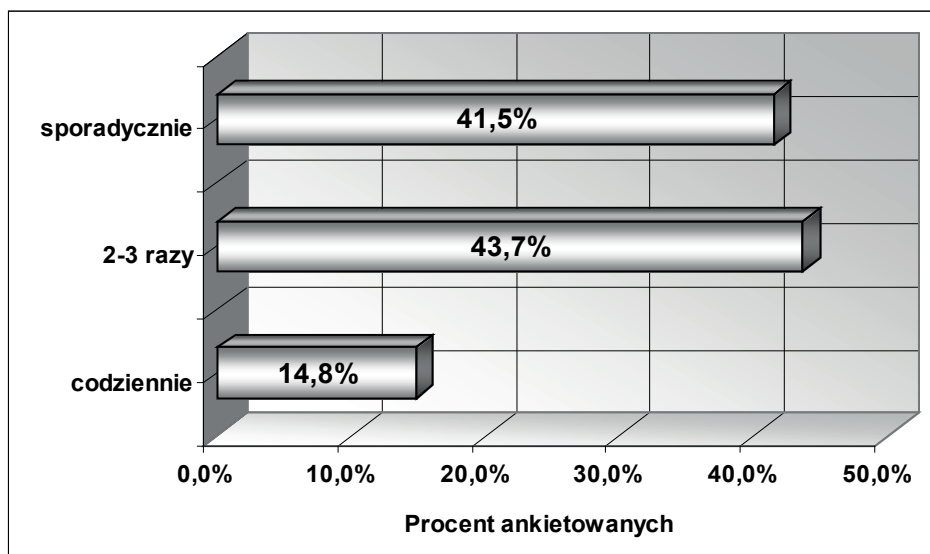
Figure 1 shows that almost every fourth person has benefited from the professional literature very often (26.5%), while every second one often (47.5%). Occasionally or not at all benefited from the professional literature, respectively 25.6% and 0.4% of the respondents (Fig. 1).

It has been found that 55.2% of respondents used the information about health and diseases in the popular press at workplace. The remaining group of 44.8% did not use an information read in the non-professional press at their workplace (Fig. 2)

RYC. 3. Weryfikacja treści zawartych w mediach

FIG. 3. Verification of the content of the information included in the press

RYC. 4. Częstotliwość czytania Gazety Codziennej Nowiny

FIG. 4. The frequency of reading of a daily newspaper: Gazeta Codzienna Nowiny

popularnej w pracy zawodowej. Pozostała grupa 44,8% nie wykorzystywała wiadomości przeczytanych w prasie niefachowej w pracy zawodowej (Ryc. 2).

Ponad połowa badanych (59,6%) nie weryfikowała treści merytorycznych zawartych w mediach, a 16,1% nie wie, w jaki sposób to zrobić. Pozostałe 40,4% osób starało się weryfikować przeczytane tam informacje (Ryc. 3).

Ponad połowa pielęgniarek (63,7%) była i jest czytelnikiem Gazety Codziennej Nowiny, a 37,6% nie kupuje i nie czyta tej gazety.

Procent ankietowanych równy jest liczbie pielęgniarek będących czytelnikami Gazety Codziennej Nowiny (63,7%).

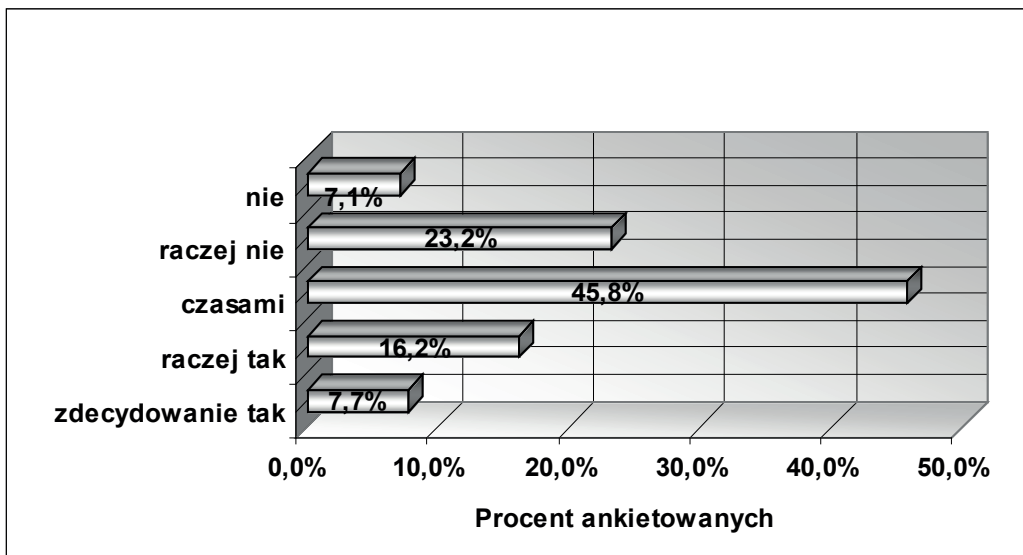
Badani czytelnicy Gazety Codziennej Nowiny korzystali z zamieszczanych tam informacji sporadycznie (1 raz w tygodniu lub rzadziej) (41,5%), minimum 2–3

Over half of the respondents (59.6%) did not verify any substantive content included in the press and 16.1% do not know how to do it. The remaining 40.4% of respondents have tried to verify the information they have read (Fig. 3)

More than half of nurses (63.7%) was and still is a reader of the newspaper: *Gazeta Codzienna Nowiny* and 37.6% do not buy nor they read above newspaper.

The percentage of respondents who are equal to the number of nurses reading *Gazeta Codzienna Nowiny* newspaper (63.7%).

The surveyed readers of *Gazeta Codzienna Nowiny* newspaper used the information posted there occasionally (1 time a week or less) (41.5%) at least 2–3 times a week (43.7%) or daily (14.8%). (Fig. 4).

RYC. 5. Wykorzystanie informacji dotyczących zdrowia z Gazety Codziennej Nowiny

FIG. 5. The use of the information about health from the daily newspaper Gazeta Codzienna Nowiny

razy w tygodniu (43,7%) lub codziennie (14,8%) (Ryc. 4).

Badani zawsze (36,6%), bardzo często (21,8%), często (32,4%) lub rzadko (9,2%) zwracali uwagę na artykuły dotyczące problematyki zdrowotnej oraz w większości oceniali poziom artykułów jako dobry (63,4%). Pozostała grupa oceniała je jako bardzo dobre (10,6%), dostateczne (23,2%) lub niedostateczne (2,8%).

Z analizy wyników badań wynika, że informacje dotyczące zdrowia w Gazecie Codziennej Nowiny czasami wykorzystuje 45,8% badanych, w sposób zdecydowany oraz tak, z pojedynczymi wyjątkami, wykorzystuje odpowiednio 7,7% i 16,2%, natomiast pozostała grupa (30,3%) nie wykorzystuje zawartych tam informacji w wykonywaniu zawodu (Ryc. 5).

Ponad połowa badanych (59,2%) uważała, że informacje o tematyce zdrowotnej zawarte w Nowinach są przydatne w pracy zawodowej pielęgniarki. Duża grupa uważała, że nie są istotne z punktu widzenia zawodowego (40,8%).

Stwierdzono zależność statystyczną ($p=0,0013$) pomiędzy poziomem wykształcenia a częstotliwością korzystania z literatury fachowej. Im wyższe wykształcenie, tym częstsze korzystanie ze źródeł wiedzy zawodowych. Z badań wynika, że ponad połowa ankietowanych (71,3%) nie podejmowała kształcenia podyplomowego w formie kursów i specjalizacji zawodowych. Analiza częstotliwości korzystania z piśmiennictwa zawodowego wykazała, że osoby kontynuujące kształcenie zawodowe wskazywały najliczniej na częste (48,4%) i bardzo częste (45,3%) sięganie po książki i artykuły zawodowe. Do sporadycznego korzystania z piśmiennictwa zawodowego przyznało się 6,3% badanych. Wśród ankietowanych niekontynuujących kształcenia zawodowego odsetki wskazań ułożyły się następująco: 18,9% bardzo często

Respondents always (36.6%), very often (21.8%), often (32.4%) or rarely (9.2%) paid an attention to articles about health issues and mostly they assessed the level of articles as good (63.4%). The remaining group assessed as a very good (10.6%), sufficient (23.2%) or poor (2.8%).

The percentage of respondents who are equal to the number of nurses reading Gazeta Codzienna Nowiny (63.7%).

The results of analysis show that information about health in the Gazeta Codzienna Nowiny sometimes were used by 45.8% of respondents decisively, and so, with individual exceptions, were used respectively 7.7% and 16.2%, while the remaining group (30.3%) does not use the information contained therein in a workplace (Fig. 5).

Over half of the respondents (59.2%) claimed that the information about health contained in Gazeta Codzienna Nowiny are useful in their workplaces. A large group of respondents thought that those information is not relevant to the professional work at a workplace (40.8%).

There has been noticed a statistical correlation ($p = 0,0013$) between the education level and the frequency of the use of the literature. The higher the education the more frequent use of sources of professional knowledge. Research showed that over half of respondents (71.3%) did not take any form of postgraduate education courses and professional specialties. The analysis of the frequency of the use of professional literature revealed that respondents who continue vocational training most frequently (48.4%) and very frequently (45.3%) read professional books and articles. Occasional use of the professional literature admitted 6.3% of respondents.

Among respondents who do not pursue vocational education the interest appeared as follows: 18.9% very often used the literature, 47.2% often, while 33.3%

TABELA 2 Poziom wykształcenia, kontynuacja kształcenia a częstotliwość korzystania z literatury fachowej**TABLE 2** Level of education, training and the continuation of the frequency of use of the professional literature

Obecne wykształcenie Current education	Częstotliwość korzystania z literatury fachowej Frequency of use of the professional literature								Razem Total	
	(p = 0,0013)									
	bardzo często * Very often *		Często ** Often **		Rzadko *** Rarely ***		nie korzystam I do not use		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Liceum medyczne Medical high school	11	14,3	42	54,6	24	31,1	0	0	77	34,5
Szkoła zawodowa policealna Vocational secondary school	27	27,0	42	42,0	30	30,0	1	1,0	100	44,9
Studia I stopnia, kierunkowe Bachelor's degree	13	37,1	19	54,3	3	8,6	0	0	35	15,7
Studia II stopnia, kierunkowe Master degree	8	72,7	3	27,3	0	0	0	0	11	4,9
Razem Total	59	26,5	106	47,5	57	25,5	1	0,5	223	100
Kontynuacja kształcenia zawodowego Continuing of a professional education	Częstotliwość korzystania z literatury fachowej (p = 0,0000) Frequency of use of the professional literature (p = 0,0000)						nie korzystam I do not use		Razem Total	
	bardzo często* Very often*		Często** Often**		Rzadko*** Rarely***					
		N	%	N	%	N	%	N	%	N
Tak / Yes	29	45,3	31	48,4	4	6,3	0	0	64	28,7
Nie / No	30	18,9	75	47,2	53	33,3	1	0,6	159	71,3
Razem / Total	59	26,5	106	47,5	57	25,5	1	0,5	223	100
* 2-3 razy w tygodniu / times a week										
** 5x w miesiącu / times a month										
*** 1x na pół roku / times in six months										

korzystało z literatury fachowej, 47,2% często, natomiast 33,3% rzadko. Stwierdzono zależność statystyczną pomiędzy kontynuacją kształcenia zawodowego a korzystaniem z literatury fachowej ($p=0,000$). Osoby, które mają ukończone różne formy kształcenia podyplomowego częściej korzystają z literatury zawodowej (Tab. 2).

Dyskusja

Funkcjonowanie ochrony zdrowia cieszy się wysokim zainteresowaniem mediów, wzbudzając społeczne zainteresowanie ze wskazaniem na czynniki o charakterze negatywnym [1, 2]. W artykułach zaszeregowanych dla kategorii styl życia [1, 6, 7, 8] najczęściej poruszaną tematyką jest aktywność fizyczna [1, 7, 8], zdrowe odżywianie [7, 8] oraz odchudzanie [1]. Niepokojącym zjawiskiem opisującym pośrednio niski poziom wiedzy społecznej z zakresu świadomości zagrożeń zdrowotnych, może być znikoma ilość artykułów przybliżających problematykę chorób układu krążenia oraz nowotworów [8]. Badania przeprowadzone na 1354 wydaniach gazety lokalnej stanu Missouri przez Caburnay i wsp. (2003) wykazały,

seldom. Statistical correlation has been found between continuation of vocational training and the use of the literature ($p = 0.000$). Respondents who have completed different forms of postgraduate education more frequently use the professional literature (Table 2).

Discussion

The functioning of health care has a high media attention, and that arouses public interest, particularly with the issues of a negative connotations [1, 2]. Among articles classified to the category of lifestyle [1, 6, 7, 8] most frequently raised issues are: physical activity [1, 7, 8], healthy eating [7, 8] and weight loss [1]. A worrying phenomenon indirectly describing the low level of social knowledge in the field of awareness of health risks may be negligible number of articles regarding cardiovascular problems and cancer [8]. The research conducted on 1354 editions of local newspapers in the state of Missouri by Caburnay et al., (2003) showed that undertaking health problem issue is a rare case [7].

Similar conclusions were presented by Bartus S. et

że podejmowanie problemów zdrowotnych jest rzadkością [7]. Podobne wnioski przedstawiają Bartuś S. i wsp. (2004), analizując lokalną Gazetę Krakowską [8] oraz Matamoros D.J. i wsp. (2007), opisując wybraną prasę w Szwecji [6]. Większość badaczy dostrzega konieczność wdrażania większego krytycyzmu w społeczeństwie w zakresie interpretowania informacji zawartych w prasie niefachowej. Równie istotne jest apelowanie do środowisk dziennikarskich o opiniowanie prezentowanych publikacji przez specjalistów różnych dziedzin nauki [1, 3, 6, 7, 8, 9]. W zakresie ilości artykułów przypadających na poszczególne miesiące badanego okresu, najwięcej opublikowano w październiku – 82 artykuły, czyli o 11,75 artykułu więcej niż średnia ilość publikacji z całości okresu objętego badaniem. Zwiększone zainteresowanie tematyką ochrony zdrowia w omawianym miesiącu może mieć uzasadnienie w większej podatności społeczeństwa na zachorowalność okresu jesienno-zimowego, jednak nie ma przesłanek potwierdzających słuszność powyższej tezy z uwagi na krótszy okres badania.

Analiza oceny prezentowanych informacji publicznych przez personel pielęgniarski wykazała, że co druga pielęgniarka uważa informacje medyczne zawarte w prasie za przydatne i wykorzystuje je w pracy zawodowej 2–3 razy w tygodniu. Osoby te w dużym stopniu zwracają uwagę na artykuły dotyczące problematyki zdrowotnej, oceniając ich poziom jako dobry. Fakt ten wskazuje na potrzebę ustawicznego edukowania personelu pielęgniarskiego w zakresie większego wykorzystania informacji zawartych w literaturze fachowej. Można przypuszczać, że sytuacja ta jest wynikiem braku kontynuacji kształcenia zawodowego. Osoby będące na wyższym szczeblu edukacyjnym i kontynuujące kształcenia zawodowe, częściej korzystają z literatury fachowej. Wysoki poziom wykorzystania literatury niefachowej w aspekcie klinicznym może budzić poważne zastrzeżenia z racji wątpliwych korzyści oraz pewnego ryzyka związanego z zapewnieniem właściwego bezpieczeństwa pacjentowi. Wiedzę wyniesioną z czasopism lokalnych należy traktować jako uzupełnienie wyników badań czasopism indeksowanych, bowiem gazety tabloidowe dość bezkrytycznie odnoszą się do przedstawianych wyników badań [3], prezentując je w kategoriach sensacyjności [1]. Według Allen et al. (2006) artykuły zawarte w czasopismach naukowych bardzo dobrze korelują z tym, czego pielęgniarka szuka, potrzebuje, a tym co jest użyteczne w praktyce, będąc ogniwem motywującym do dalszych badań [10].

W badaniach własnych wykazano, że pomimo znacznego wykorzystania wiedzy zawartej w prasie lokalnej, pielęgniarki równie często sięgają po literaturę fachową (74,0%), głównie korzystając z pozycji książkowych (78,0%) oraz periodyków (54,3%). Badania potwierdzają świadomość pielęgniarek w zakresie potrzeb i wyzwań stojących przed tą grupą zawodową, trudno bowiem wyobrazić sobie rzetelne wykonywanie pracy na rzecz

al., (2004) by analyzing the local Gazeta Krakowska [8] and Matamoros D.J. et al., (2007) by analyzing chosen newspaper in Sweden [6]. Most researchers, sees the need for greater implementation of criticism in society, in interpreting the information contained in the non-professional press. Equally important is among journalists to make an effort in order to get an opinion from experts in various fields of science [1, 3, 6, 7, 8, 9]. In terms of the number of articles per each month of the studied period, the higher number of published articles were in the month of October – 82 articles article. It is 11.75 of article more than the average number of publications in the total period under consideration. Increased interest in health issues in this month might be justified by the greater vulnerability of society to the incidence of autumn winter period, but there is no indication of the validity of this thesis because of the shorter period of study. The analysis of journalistic assessment of the information presented by the nursing staff showed that every second nurse believes medical information contained in the press and uses it in a workplace 2–3 times week. The respondents largely pay an attention on articles on health issues, assessing their level as good. This fact indicates the need for continuation of an education of nursing staff with regard to greater use of information contained in the professional literature. It can be assumed that this situation is the result of the lack of continuing vocational training. Persons who are at a higher level of education and continuing professional education, more likely benefit from the professional literature. High-level of the use of non-professional literature in clinical terms may raise serious concerns, because of questionable benefit and some risk associated with ensuring proper patient safety. Knowledge obtained from local magazines should be treated as a complement to the results of journals indexed, because the tabloid newspapers rather uncritically relate to the presented results [3] presenting them in terms of sensationalism [1]. According to Allen et al., (2006) articles in scientific journals correlate very well with what the nurse is looking for, what she needs and what is useful in her further practice, in same time it is motivating for further research [10].

In our study we demonstrated that despite of the use of the knowledge contained in the local press, a nurses often reach for the professional literature (74.0%), mainly using the books (78.0%) and magazines (54.3%). Research confirms the awareness of nurses in the needs and challenges faced by the professional group, it is hard to imagine a solid execution of work for the patient without the use of the available sources of expert knowledge [11]. The data contained in scientific publications are of great value for the development of nursing practice [5]. To provide a high standard of patient care, nurses must be aware of changes in medicine and implement them in clinical care [12]. Unfortunately, numerous research works

pacjenta bez korzystania z dostępnych fachowych źródeł wiedzy [11]. Dane zawarte w publikacjach naukowych mają dużą wartość dla rozwoju praktyki pielęgniarskiej [5]. Chcąc świadczyć wysoki standard opieki nad pacjentem, pielęgniarki muszą być świadome zmian zachodzących w medycynie i wdrażać je w opiece klinicznej [12]. Niestety, liczne prace badawcze pokazują pewne rozbieżności pomiędzy aktualnymi badaniami a ich wykorzystaniem w praktyce [13, 14, 15, 16]. Szczególnie niski poziom wiedzy można zaobserwować w odniesieniu do Evidence Base Practice (EBP) [15, 16]. Przyczyn należy szukać w istnieniu tzw. barier opóźniających wdrażanie nowych faktów [4, 5, 16, 17], takich jak: brak wiedzy w zakresie wyszukiwania materiału badawczego oraz rozumowania wyników badań [4, 16, 17, 18], brak chęci do podejmowania badań pielęgniarskich [4], brak wsparcia ze strony placówek klinicznych [16], brak możliwości prowadzenia badań w placówkach macierzystych [16], brak właściwego nadzoru ze strony fachowców (konsultantów) w dziedzinie badawczej [9, 15, 16], brak dostępności niektórych czasopism [5]. Pielęgniarki w przypadku wystąpienia sytuacji problemowych mają większe zaufanie do własnych koleżanek niż do publikacji książkowych [17, 18, 19].

Należy podejmować działania zmierzające do wyuczenia przyszłych pielęgniarek krytycznego myślenia i rozważy przy przyjmowaniu, przetwarzaniu i wdrażaniu nowych informacji [20]. W rozpowszechnieniu wiedzy mogą pomóc stowarzyszenie pielęgniarskie, seminaria, warsztaty czy konferencje naukowe [4]. Elektroniczne bazy danych są źródłem cennych informacji dla rozwoju praktyki pielęgniarskiej [21], lecz ich samodzielne przeszukiwanie może być czasochłonne i wymagać wiedzy oraz oceny publikacji pod względem ich wiarygodności [16, 22] i użyteczności praktycznej [4, 22, 23]. Połączenie pracy specjalistów klinicznych w dziedzinie pielęgniarstwa z pracą pielęgniarek badaczy może zwiększyć wykorzystywanie nowych rozwiązań w pielęgniarstwie praktycznym.

Wnioski

Lokalna Gazeta Codzienna Nowiny bardzo często odnosi się do zagadnień związanych z tematyką ochrony zdrowia. Najpopularniejszymi poruszonymi zagadnieniami są: funkcjonowanie ochrony zdrowia ze szczególnym naciskiem na sytuacje negatywne oraz tematyka związana ze zdrowym stylem życia.

Pielęgniarki korzystają z wiedzy medycznej przedstawianej w lokalnej prasie codziennej, przy jednoczesnym niskim poziomie jej weryfikacji.

Badane pielęgniarki z wykształceniem wyższym oraz w trakcie kształcenia zawodowego uzupełniającego lub podyplomowego częściej korzystają z literatury i piśmiennictwa zawodowego.

show some discrepancies between the current research and their use in practice [13, 14, 15, 16].

Particularly low level of knowledge can be observed for Evidence Base Practice (EBP) [15, 16]. The reasons should be sought in the existence of the so-called barriers hindering the implementation of new facts [4, 5, 16, 17], such as lack of knowledge in search of research material and reasoning research results [4, 16, 17, 18], lack of willingness to undertake research in nursing [4], lack of support from institutions and clinics [16], lack of research possibilities in institutions [16], lack of proper supervision on the part of professionals (consultants) in the field of research [9, 15, 16], lack of availability of some magazines [5]. Nurses in the event of problem situations have greater confidence in their colleagues than books [17, 18, 19].

The action has to be taken for future nurses to learn them critical thinking and prudence in the adoption, processing and implementation of new information [20]. In the dissemination of the knowledge there can help: nursing association, seminars, workshops or conferences [4]. Electronic databases are a source of valuable information for the development of nursing practice [21], but their self-search can be time consuming and require knowledge and assessment of publications in terms of their credibility [16, 22] and general practice usefulness [4, 22, 23]. The combination of clinical specialists working in the field of nursing together with researchers may increase the use of new solutions in nursing practice.

Conclusions

Local Gazeta Codzienna Nowiny very often refers to issues related to healthcare. The most common issues raised are: the functioning of health care with particular emphasis on negative situations and topics related to healthy lifestyle.

Nurses use the medical knowledge presented in the local daily press, while there is a low level of its verification.

Respondents with higher education, vocational or post-graduate training more often use professional literature.

Piśmiennictwo / References

1. Chau J, Bonfiglioli C, Chey T, Bauman A. *The Cinderella of public health news: physical activity coverage in Australian newspapers, 1986–2006*. Aust N Z J Public Health. 2009;33:189–92.
2. Wang-Buholzer CF, Lomazzi M, Borisch B. *Media response to colon cancer campaigns in Switzerland 2005–2007: regional newspapers are the most reliable among the printed media*. BMC Res Notes. 2010;3:177.
3. Hilton S, Hunt K, Langan M, Bedford H, Petticrew M. *Newsprint media representations of the introduction of the HPV vaccination programme for cervical cancer prevention in the UK (2005–2008)*. Soc Sci Med. 2010;70(6):942–950.
4. Hussein Rassool G. *Dissemination of Nursing Knowledge: The Application of the Model of Change*. J Addict Nurs. 2005;16:79–82.
5. Hermann MH, Nordstrom CK, Wilmes NA, Denison D, Webb SA, Featherston DA et al. *Dissemination of research in clinical nursing journals*. J Clin Nurs. 2008;17:149–156.
6. Matamoros DJ, Axelsson R, Strid J. *How do newspapers deal with health in Sweden? A descriptive study*. Patient Educ Couns. 2007;67(1–2):78–83.
7. Caburnay CA, Kreuter MW, Luke DA, Logan RA, Jacobsen HA, Reddy VC et al. *The news on health behavior: coverage of diet, activity, and tobacco in local newspapers*. Health Educ Behav. 2003;30(6):709–22.
8. Bartuś S, Bik B, Szpak A. *Udział mediów w promocji zdrowia na przykładzie Gazety Krakowskiej*. Zdr Publ. 2004;114(3):342–345.
9. Weitkamp E. *British newspapers privilege health and medicine topics over other science news*. Publ Rel Rev. 2003;29(3):321–333.
10. Allen M, Jacobs SK, Levy JR. *Mapping the literature of nursing: 1996–2000*. J Med Libr Assoc. 2006;94:206–220.
11. Nestorowicz A. *Prestiż czasopisma – nieustanne wyzwanie*. Anestezjologia, Intensywna Terapia. 2007; 39(3):138–139.
12. Cheek J, Gillham D, Ballantyne A. *Using education to promote research dissemination in nursing*. Int J Nurs Educ Scholarsh. 2005;2: article 31.
13. Titler MG, Everett LQ. *Translating research into practice: considerations for critical care investigators*. Critical Care Nursing. 2001;13:587–604.
14. Hutchinson AM, Johnston L. *Bridging the divide: a survey of nurses' opinions regarding barriers to and facilitators of, research utilization in the practice setting*. J Clin Nurs. 2004;13:304–315.
15. Melnyk BM, Fineout-Overholt E, Feinstein NF, Li H., Small L, Wilcox L et al. *Nurses' perceived knowledge, beliefs, skills and needs regarding evidence-based practice: implications for accelerating the paradigm shift*. Worldviews Evid Based Nurs. 2004;1:185–193.
16. Olade RA. *Strategic collaborative model for evidence-based nursing practice*. Worldviews Evid Based Nurs. 2004;1:60–68.
17. Estabrooks CA, Chong H, Brigidear K, Profetto-McGrath J. *Profiling Canadian nurses' preferred knowledge sources for clinical practice*. Can J Nurs Res. 2005;37:118–140.
18. Pravikoff DS, Tanner AB, Pierce ST. *Readiness of U.S. nurses for evidence-based practice*. Am J Nurs. 2005;105:40–51.
19. McCaughan D, Thompson C, Cullum N, Sheldon T, Raynor P. *Nurse practitioner and practice nurses' use of research information in clinical decision making: findings from an exploratory study*. Family Practice. 2005;22:490–497.
20. Fang-Chiao C, Ming-Chen L. *Effects of a nursing literature reading course on promoting critical thinking in two-year nursing program students*. J Nurs Res. 2003;11(2):137–147.
21. Goodfellow LM. *Electronic theses and dissertations: a review of this valuable resource for nurse scholars worldwide*. Int Nurs Rev. 2009;56:159–165.
22. Hong X, Yanling C, Jin C, Bin C, Xiaoli W, Yuan L et al. *The current status of medical education literature in Chinese-language journals*. Med Teach. 2010;32:e460–e466.
23. Lenartowicz H, Kózka M. *Metodologia badań w pielęgniarstwie*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010, 72.

Adres do korespondencji / Mailing address:

Paweł Więch

Instytut Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu,
 Wydział Medyczny, Uniwersytet Rzeszowski
 ul. Warzywna 1, 35-959 Rzeszów
 e-mail: p.k.wiech@gmail.com